

44. møde

Torsdag den 1. april 1982 kl. 10.00

Dagsorden:**1) Første behandling af:**

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af pensionsreform [af Tinning (VS) og Waldorff (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 32).

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om invalidepension [af Birthe Hansen (SF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 33).

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om børnefamiliens økonomi [af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 2).

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om daginstitutioner [af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 6).

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om orlov under børns sygdom, udvidet barselorlov og arbejdstidsnedsættelse [af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 7).

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder og sikkerhed [af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 4).

Meddelelser fra formanden:**Anden næstformand (Ebba Strange):**

Medlemmer af folketinget Dræbye (RV), Finn Jørgensen (KF), Ole Henriksen (SF), Dohrmann (FP) og Anne Grete Holmsgård (VS) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Stop for Tårnby-motorvejen).

(Lovforslag nr. L 181).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Dræbye (RV):**

På det radikale venstres, det konservative folkepartis, socialistisk folkepartis, fremskridtpartiets og venstresocialisternes vegne skal jeg som ordfører tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Stop for Tårnby-motorvejen).

(Lovforslag nr. L 181).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af pensionsreform.

[Af Tinning (VS) og Waldorff (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 32. Fremsat 23/2 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Socialministeren (Bent Hansen):**

Det er nu fjerde gang, VS præsenterer folketingsforslag for partiets beslutningsforslag om udarbejdelse af pensionsreform. Der har ikke ved de tidligere behandlinger i folketingsforslaget været større interesse for og tilslutning til forslaget. Denne fjerde genfremsættelse i uændret skikkelse kan derfor kun tages som udtryk for partiets ønske om at gøre folketingsforslaget opmærksomt på VS' pensionspolitik, men den kender vi efterhånden, så der kan altså

[Socialministeren]

kun være tale om en manifestation. Det kommer derfor næppe som nogen overraskelse, at jeg ikke vil kommentere forslaget nærmere, men henviser til den drøftelse, folketinget og socialudvalget havde i foråret 1978.

Jeg skal dog om princippet indtægtsregulering af pensionen sige, at regeringen i forbindelse med første fase af udbetalinger fra den sociale pensionsfond stiller forslag om en indtægtsregulering af grundbeløbet for personer over 67 år. Som bekendt var der ikke flertal for forslaget her i folketinget, men regeringen er naturligvis stadig væk positiv over for dette princip, om end ikke i den her skitserede udformning.

Som udtryk for, at VS' forslag, foruden at bryde med alle hidtil fulgte principper på det sociale område, må fremstå som et rent paradenummer, vil jeg gerne nævne, at spørgsmålet om efterløn, som jo er indført, efter at VS' forslag sidst blev behandlet i tinget, ikke er omtalt i det foreliggende forslag.

Endelig vil jeg fremhæve, at merudgifterne ved forslaget i 1978 blev skønnet til knap 40 mia kr., hvorfra dog skulle trækkes betydelige beløb til hjælp efter bistandsloven, arbejdsløshedsdagpenge m.v. Under alle omstændigheder er der tale om beløb af en sådan størrelsesorden, at jeg fuldt ud kan tilslutte mig den daværende socialministers karakteristik af forslaget som værende det rene dagdrømmeri.

Nye tanker på pensionsområdet som på andre felter skal man ikke på forhånd lukke af over for, men et mindste gran af hensyn til de økonomiske realiteter må man forlange, før man kan tage dem alvorligt og ofre tid på nærmere at drøfte dem.

Albertsen (S):

Jeg kunne i og for sig blot give tilslutning til det, som socialministeren her har sagt, men jeg vil godt sådan i al venskabelighed sige til venstresocialisterne, som har fremsat dette forslag til folketingsbeslutning, at det er egentlig lidt af en fornærmelse over for de øvrige medlemmer af folketinget at genfremsætte for fjerde gang et forslag uden at iagttage, hvad der er sket siden sidste gang, man fremsatte det, uden overhovedet at overveje de økonomiske konsekvenser af forslaget, hvis det måtte blive vedtaget og omsat i lov-

forslag, og uden at tænke på, hvorledes disse midler skal fremskaffes. Hvis man eventuelt tænker sig, at nettoudgiften – for det er jo rigtigt, som anført af socialministeren, at man kan forudse en bruttoudgift på ca. 40 mia kr. – drejer sig om ca. 25 mia kr., må man gøre sig klart, at dette enten vil betyde et øget underskud på finansloven med et tilsvarende beløb eller en forhøjelse af de direkte skatter med ca. 50 pct. eller ca. en fordobling af momsen. Er det det, man ønsker?

Det, der er tale om, er jo, at man vil overføre betydelige midler fra dem, der er i arbejde, til dem, der er gået ud af arbejde.

Det kan være, at forslaget formuleringsmæssigt og holdningsmæssigt er udtryk for nogle smukke tanker og nogle fine hensigter, men det er bestemt ikke præget af ansvarlighed og hensyntagen til andre grupper i befolkningen, som jo skal bidrage til en sådan ordning efter de retningslinjer, man her har lagt.

Det er klart, at området i sig selv indebærer, at man vågent skal følge udviklingen og være åben over for nye muligheder, men det er ganske praktisk at gå på jorden og vide, hvad det er, man vil, hvem der skal betale, og hvilke omkostninger det drejer sig om. Ingen af disse ting er iagttaget fra venstresocialisternes side; derfor må jeg afvise forslaget.

Gammelgaard (KF):

Det konservative folkeparti arbejder for, at der skabes langt større smidighed omkring erhvervsophøret, at delpension og deltidsarbejde bliver et tilbud til de ældre, at der gives ens og skattefri folkepension til alle, og at der skabes sikkerhed for private pensionsordninger og tjenestemandspension. Derfor afviser vi det foreliggende VS-forslag. Statskassen har ganske enkelt heller ikke råd til at udbetale 40 mia kr. til disse dagdrømmertanker.

Henrik Toft (V):

Venstre siger ja til en forenkling af pensionslovgivningen. Det var rart, om vi her i folketinget kunne blive enige om at få lavet den sådan, at den var forståelig for dem, der skal modtage pensionen. Det er en af de bemærkninger i venstresocialisternes beslutningsforslag, som vi kan gå ind for.

[Henrik Toft]

Vi kan også sige ja til en fleksibel tilbage-rykning fra arbejdsmarkedet, men forslaget om, at alle over 60 år skal have pension, er vi imod. Vi mener, det ville være forkert, hvis vi generelt nedsatte pensionsalderen til 60 år; vi har jo allerede skabt nogle af forudsætningerne gennem efterlønsordningen, som er nævnt.

Jeg tror, det ville være meget forkert over for mennesker, som ønsker at fortsætte med deres job, om vi pludselig lavede en tærskel på den baggrund.

Der vil også i fremtiden være brug for en forbedring af den almindelige folkepension. Om nogle år, når arbejdsløshedsproblemet er en saga blot, vil et af de store spørgsmål nok blive – med et stort og stigende antal pensionister – hvor stor en del af samfundshusholdningen vi er parate til at bruge på dette område, og venstre erkender, at der skal være en produktionsmæssig basis for en forhøjelse af den almindelige folkepension. Men det er afgjort en ting, som vi gerne vil arbejde for.

Det er, som det allerede er nævnt, meget voldsomme tal, der er tale om, hvis man skulle gennemføre venstresocialisternes beslutningsforslag. Derfor skal min sidste bemærkning om dette beslutningsforslag da også være, at det i dag, hvor vi behandler det, ikke er juleaften, men 1. april.

Alice Faber (SF):

VS fremsætter forslag om en pensionsreform, som der bestemt er megen brug for. Der er et virvar af pensioner, pensionsordninger, pensionsydelse med muligheder og begrænsninger, som giver den største del af vore ældre medborgere mange bekymringer, fordi de ikke kan finde ud af, hvordan de er stillet, og hvilke rettigheder de har. Når de synes, de har fundet ud af noget, er der sket en ændring, siden de sidst havde brug for dette sikkerhedsnet. Vi kan ikke være bekendt, at området bliver ved med at flyde det ene år efter det andet.

Der er skrevet fine betænkninger, og der har været nedsat en ældrekommision, som har lavet fine undersøgelser, som underbygger behovet for en reform. Jeg ved, ældrekommisionen bliver færdig til sommer, og så kan vi vel ikke udskyde det længere.

Som ældrekommisionen bemærker, er der stor forskel på de vilkår, vi byder de ældre i

dag. Nogle lever næsten på sultegrænsen, mens andre på grund af særordninger har det temmelig fedt. Er der så retfærdighed i denne forskel? Nej. Stadig er det gennemgående sådan, at de, der har slidt mest i livet og er mest nedslidte på grund af hårdt fysisk arbejde, af og til helt fra barndommen, og derfor nu er syge og trætte, har den laveste pension, de dårligste boliger osv. SiD har sammen med andre lavet nogle undersøgelser, der viser, hvor dårligt stillede deres medlemmer er i denne sag. VS' forslag, som bygger på en forenkling, så der kun gives to forskellige ydelser, virker som en god idé. Det er godt, hvis vi kunne blive enige om en forbedring af de dårligst stillede pensionisters vilkår. Det er godt, at enhver behandles som et selvstændigt individ, og det er ydmygende at blive betraget som et vedhæng, når man er gift – det gælder begge køn.

De forskellige invalidepensionsordninger virker uretfærdigt, specielt den laveste, som vi har fremsat forslag om skal afskaffes; det skal behandles efter dette forslag.

Intentionerne i forslaget er vi enige i. Der er ændringer, vi kan diskutere, f.eks. hvorvidt alderspensionen skal indtræde ved 60 eller 67 års alderen. Vi mener, man skal være varsom med at skære fra på aldersskalaen, specielt i en arbejdsløshedstid. Hvornår skærer vi næste gang? Foreløbig mener vi, at 67 års grænsen er bedst.

Det er godt at fastholde, at folk, der ikke kan få beskæftigelse og har opbrugt deres dagpenge, overgår til en ydelse efter et retsprincip og en ydelse, de kan leve af på et vist, rimeligt niveau. Vores problem er, at forslaget er for ambitiøst. Vi bekymrer os for det faldende fødselstal og det stigende antal ældre på grund af den høje levealder. Der bliver ikke så mange i den produktive alder til at betale disse beløb. Derfor er vores bud lige nu: en afskaffelse af laveste invalidepension og en forhøjelse af pensionstillægget, så de virkelig dårligt stillede pensionister – og dem er der jo mangt af – får bedre levevilkår. Og så vil vi gerne være med til at skabe mulighed for, at folk kan gå på efterløn i 55 års alderen.

Derudover sker der med dette forslag en forringelse af tjenestemandspensionen for nogle grupper, så uanset ordningens rimelighed skal de berørte organisationer med i eventuelle forhandlinger om forslaget.

[Alice Faber]

Men vi er glade for initiativet fra VS og håber, at folketinget med dette forslag til folketingsbeslutning virkelig kommer i gang med en pensionsreform; den har vi brug for!

Askjær Jørgensen (FP):

Selvfølgerlig trænger vore ældre medborgere til at få bedre betingelser, men hvis man skal tage forslag herom seriøst, skal de være således, at de stemmer med samfundets mulighed for at skaffe pengene hertil. Den politik, der er indeholdt i venstresocialisternes program på det erhvervspolitiske, arbejdsmarkedspolitiske, energipolitiske og andre områder i øvrigt, vil medføre, at samfundet ikke vil være i stand til overhovedet at udbetale noget som helst i folkepension. Derfor må jeg sige, at når man ser på VS'ernes fremturen som helhed, er dette en gang bluff, et paradenummer, som virker forplumrende. Det er helt uberettiget, at VS kommer og foreslår sådan noget, når man ikke på nogen som helst måde har anvist, hvordan samfundet skulle være i stand til at finansiere det, man foreslår. Det kan bare ikke lade sig gøre.

Der blev så rigtigt af den foregående ordfører fra SF peget på det problem, at der bliver flere og flere ældre, mens der er et faldende fødselstal. Så længe vi har en regering, der gør, at i hvert fald adskillige hundrede tusinde i den erhvervsaktive alder ikke benyttes til at producere værdier til samfundet, bliver der ingen værdier at bruge, og så bliver der ikke noget at give til folkepension, så hvis man mente det, man skriver fra VS' side, skulle man gå ind for, at de 400.000-500.000, der enten er på efterløn, har helt meningsløse job i den offentlige sektor eller er direkte arbejdsløse, kommer i gang med at producere. Men hvis de skal det, skal deres arbejdskraft sættes ned i pris, og så længe VS'erne ikke vil være med til det, tror jeg ikke en døjt på alt, hvad de i øvrigt siger.

Det er et godt forsøg på at score nogle stemmer på dette område at sige, at man vil en hel masse, men jeg håber, befolkningen kan se, at det er hul tale, for VS er overhovedet ikke i stand til at finansiere dette, hverken helt eller halvt eller kvart.

Der har jo været en debat om pensionsmulighederne på en række områder - pensionsfondene, de private og de offentlige,

osv. - i det seneste par år. Vi ser det således, at det hjælper ikke meget, at der står 20 eller 30 eller 40 eller 50 mia kr. i den sociale pensionsfond, hvis ikke der er produktionsmæssig dækning i samfundet for udbetalinger derfra. Ligeledes kan vi heller ikke se, det hjælper noget, at de midler, der administreres under PKA, andrager 200 mia kr. eller 400 mia kr. eller 1.000 mia kr., eller hvor meget det nu når op på, når vi kommer frem til 1990, hvis ikke der er en produktionsmæssig dækning for dem. Der er nogle mennesker, der også på det seneste har forsøgt at gejle sig selv vældigt op til at sige en hel masse om, at disse private pensionsmidler, der er ophobet i kollektive fonde, må man ikke røre ved, men sagen er jo, at hvis man bare fortsat lader det dalre af sted, som det gør med den økonomiske udvikling, vil disse midler kort og godt være udhulet af inflation eller på anden måde gjort værdiløse, når de kommer til udbetaling. Derfor, lad os få nogle helhedsbetragtninger over samfundets økonomiske formåen i forhold til det, man foresætter forslag om; så er det seriøst, men så længe man bare kommer med sådan et slag i luften, gider jeg ikke høre på det.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg ønsker, at hr. Askjær Jørgensen på fremskridtspartiets vegne her fra talerstolen bekræfter, at fremskridtspartiet går ind for en beskatning af de private pensionsmidler.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal gerne benytte lejligheden til at sætte hr. Gammelgaard ind i tingene.

Det er således, at i øjeblikket beskattes alle pensioner, når de udbetales. Vi har alene sat spørgsmålstegn ved, om det måske var mere rigtigt med et andet beskatningstidspunkt og beskatning alene af den del, som er rentetilskrivning, hr. Gammelgaard. Vi har aldeles ikke foreslået forøget beskatning af nogen som helst pensioner.

Hr. Gammelgaard er vidende om, at i det øjeblik en ældre medborger får sin pension udbetalt nu, skal den beskattes. Vi har alene stillet det spørgsmål, om det måske skulle ske på et andet tidspunkt, men det er noget, vi

[Askjær Jørgensen]

drøfter i vores gruppe, for det er jo et stort og komplekst område. Hvis hr. Gammelgaard kan anvise nogen retfærdighed i det nævrende system, vil det være glimrende, men det, han har slynget om sig med i pressen med hensyn til vores politik, har ikke hold i virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg vil gerne spørge, om fremskridtspartiet går ind for en ny særbeskatning af de midler, der i dag er placeret i pensionskasser og livsforsikringselskaber. Det kan der svares ja eller nej på.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Gammelgaard, hør nu godt efter! Jeg siger: vi går fortsat ikke ind for, at pensionsmidler eller rentetilskrivninger til pensionsmidler nogen sinde skal beskattes mere end én gang. Det er således, at vi ikke går ind for en skærpelse på området, men vi har drøftet og overvejet internt i vores parti, om det måske var mere hensigtsmæssigt og rimeligere at beskatte rentetilskrivninger til pensionsmidler på et andet tidspunkt, end man gør nu. Vi kunne ikke drømme om en skærpelse på noget område.

Grethe Lyngs (CD):

Jeg må på CD's vegne tage afstand fra det af VS fremsatte forslag nr. B 32, og jeg vil ikke kommentere de enkelte dele yderligere, blot spørge forslagsstillerne: hvem skal eventuelt vurdere, om en person er arbejdsdygtig eller ej? Det er og må være et lægeligt skøn. Fra centrum-demokraternes side ser vi meget gerne et regeringsudspil vedrørende dette område.

Lone Dybkjær (RV):

Også det radikale venstre skal afvise beslutningsforslag nr. B 32, som det foreligger her. Jeg vil dog gerne knytte bare to kommentarer til det.

Den ene er, at vi er enige med venstresocialisterne i, at det er nødvendigt med en samlet pensionsreform, og vi forventer også, at vi i løbet af et eller andet passende stykke tid får et udspil fra regeringen herom, bl. a. med

udgangspunkt i den betænkning, der er kommet om førtidspensioner.

Den anden er, at vi finder det rigtigt, at ægtefæller ligestilles, og derfor har vi også i forbindelse med beskatningen af medhjælpende ægtefæller stillet forslag om, at beløbet, som medhjælpende ægtefæller kan indtjene, skal hæves til 100.000 kr., hvorved man løser en række af de problemer, der opstår på dagpengeområdet og de sociale områder.

Inge Krogh (KrF):

I det foreliggende forslag foreslås lovene om alderspension og førtidspension, herunder invalidepension, slået sammen til en lov om erhvervsudygtighed. Det skulle åbenbart være en forenkling, men jeg tror ikke, det er det. Det er rigtigt, at der i mange tilfælde skeles til forholdene på arbejdsmarkedet, når der skal tildeles invalidepension, som så på en vis måde bliver konjunkturbestemt. Men der er mennesker, der er invaliderede fra fødslen eller fra den tidlige barndom og ungdom, og de skal og må hjælpes på en helt anden måde end dem, der måske senere får IP, hvor arbejdsmarkedsforholdene spiller ind.

Denne erhvervsudygtighedspension skal gives til de mennesker, der har opbrugt deres arbejdsløshedsdagpenge, deres forbigående hjælp efter bistandsloven eller deres sygedagpenge. Det må siges at være alt for skematisk. Der siges ganske vist, at forholdet kan tages op igen, hvis konjunkturerne på arbejdsmarkedet bedres for det fag, hvori pensionsmodtageren har været beskæftiget, men der er fuldstændig lukket, når pensionsmodtageren er 50 år, og det må siges at være alt, alt for tidligt.

Alderspensionen skal indtræde ved 60 års alderen, og det må også siges at være for tidligt. Det vil lægge et pres på de mennesker, der måske kunne arbejde betydelig længere.

Tinning (VS):

Jeg skal takke socialistisk folkeparti for en positiv modtagelse af forslaget. Og så er det jo slut med den ende af det.

En lang række af de andre ordførere har talt om, at nu kan det snart være nok, nu kommer VS stikkende endnu en gang med noget, som er umådelig verdensfjernt, ikke har noget som helst at gøre med virkelighe-

[Tinning]

den, VS har som sædvanlig ikke benene på jorden, osv.

Jeg vil godt indledningsvis sige, at det er heldigvis ret sjældent, vi er udsat for mage til omgang hykleri som den omgang indlæg.

Det er faktisk ikke ret mange dage siden folketinget havde lejlighed til at diskutere et beslutningsforslag fra VS om beskatning af de private pensionsordninger. Som andre også har været inde på, er det jo sådan i dag, at såvel indbetalinger som rentetilskrivning og bonustilskrivning er skattefri for den slags ordninger, og det er faktisk sådan, at hvis man fulgte dette forslag, ville det alt i alt betyde noget i retning af 20–22 mia. kr. om året.

Vi siger ikke, at de 20–22 mia. kr. skal bruges på den og den måde, f. eks. til forbedring af pensionisternes forhold, men vi siger, at hvis den eneste indvending, man har, er den, at der ikke er nogen penge, så er det topmålet af hykleri, når man for få dage siden – det gælder regeringspartiet, og det gælder en række andre partier – afviste at gå ind i en egentlig diskussion om VS' forslag.

Fremgangsmåden er altså meget enkel: først siger man ikke noget som helst, når vi kommer med et forslag om de private pensionsordninger, og så kommer man stikkende nogle dage efter og kritiserer os voldsomt for aldrig at ville diskutere, hvor vi får pengene fra til det, vi foreslår her. Det er slet og ret hykleri.

Derudover skal jeg sige lidt om baggrunden for vores beslutningsforslag.

En ting er naturligvis pensionisternes elendige levevilkår, og de er dokumenteret utallige steder, så det skal jeg ikke gøre mere ud af; det kan der heller ikke være nogen uenighed om.

En anden ting er, at den politik, som den række af partier, som her har afvist vores beslutningsforslag, faktisk fører over for pensionisterne, er en politik, som betyder, at pensionisternes levevilkår ikke bliver forbedret, men tværtimod bliver løbende forringet.

Vi har tidligere haft lejlighed til at diskutere den sociale pensionsfond, og jeg skal derfor gøre det forholdsvis kort, men det er jo sådan, at da den blev oprettet i 1970, sagde man, at fra 1976 får vi en tillægspension, som vil slå fuldt igennem i 1982.

I 1975 lavede man den første rævestreg, vil jeg kalde det, for da sagde man simpelt

hen: vi begynder ikke i 1976, som vi havde lovet, men udsætter starten til 1979 i stedet for.

Den anden streg lavede man så i 1979, idet en del af midlerne faktisk ikke blev brugt til en tillægspension; de blev brugt til alt muligt andet, som selvfølgelig var rettet mod pensionisterne, men ikke til en tillægspension. Man lavede bl.a. en boligydelse, som betyder, at pensionisterne umuligt kan bo i det nyere almennyttige byggeri.

Den tredje streg fulgte i 1981, hvor man pludselig standsede indbetalingerne til den sociale pensionsfond, og her kunne jeg godt tænke mig at bede en række af de ordførere, som nu afviste VS' forslag, forklare, hvordan det særlige folkepensionsbidrag, som det blev lavet om til i forbindelse med stoppet for indbetalinger til den sociale pensionsfond, har gavnet pensionisterne i dag. Og jeg kunne også godt tænke mig at spørge, hvordan man forestiller sig at såvel de midler, der er indbetalt siden 1970, som de midler, der altså nu ikke går ind i den sociale pensionsfond, men over den almindelige skattebillet ind i statskassen, skal gavne pensionisterne.

Vi får at vide, at vores forslag ikke duer, at der er ikke nogen penge til det, osv., men der ligger altså nogle penge dér, som man rigtignok har brugt en del af, hvad vi også tidligere har diskuteret, nemlig i 1979, men der sker stadig væk indbetalinger, ikke mere til den sociale pensionsfond, men til statskassen. Hvordan skal de bruges til at forbedre pensionisternes levevilkår? Det vil jeg da godt vide.

Den fjerde streg skal jeg nævne ganske kort. Det var, da man brugte 200 mill. kr. fra den sociale pensionsfond til varnehjælp her for ganske nylig. Det er jo ikke sådan, at VS har noget som helst imod, at man yder varnehjælp til pensionisterne, det er højst tiltrængt, men det er jo sådan, at de midler, som var indbetalt til den sociale pensionsfond, faktisk var bundet til en tillægspension og ikke til sådan noget som varnehjælp.

Jeg vil også godt nævne en ting, som har været fremme på det seneste, nemlig at de rådighedsbeløb, som er stillet til rådighed for kommunerne til ekstraordinære bidrag til de særlig dårligt stillede pensionister, ikke bliver brugt fuldt ud. Der er også dér nogle penge – få millioner, bevares, men for den enkelte

[Tinning]

pensionist i høj grad store beløb – som ikke når frem.

Det er baggrunden for vores forslag, og hovedprincippet i det er ganske enkelt, at alle, som ikke har mulighed for at arbejde, skal sikres en ydelse, som svarer til dagpengesatsen; samtidig skal der så laves en indtægtsregulering, så man alt i alt ikke kan tjene mere end en faglært arbejders gennemsnitsløn, altså hvis man har en indtægt ved siden af pensionen. Hvis indtægten fra erhvervsarbejdet når en vis højde, må der ske en modregning i pensionen, så den samlede indkomst ikke når op over en faglært arbejders gennemsnitsløn.

Et af hovedsigterne med vores forslag er at bryde med den eksisterende situation, hvor vi på den ene side har en række mennesker, som er henvist til alene folke-, enke- eller invalidepension, pensioner, som alle sammen er uhyggeligt lave, og på den anden side mennesker med en lang række forskellige private pensionsordninger, som er skattebegunstigede, som altså finansieres af andre skatteydere, og som giver individuelle fordele, især til dem, der har en høj livsindkomst.

Hovedsigtet med vores to forslag på pensionsområdet er at sikre dels ensartethed og ligestilling, dels at vi får afskaffet den sociale omfordeling, som for tiden foregår inden for området, dels selvfølgelig en væsentlig forbedring af alle pensionisters levevilkår.

Derudover blot nogle få bemærkninger til nogle af ordførerne.

Ordføreren for centrum-demokraterne spørger, hvem det er, der skal vurdere, om man nu er berettiget til erhvervsudygtighedsydelsen. Det er sådan, som vi også har understreget det i forslaget, at når man har opbrugt sin ret til arbejdsløshedsunderstøttelse, sin ret til syge- og ulykkesdagpenge og sin ret til forbigående hjælp, så har man ret til denne erhvervsudygtighedsydelse. Det er ikke sådan, at der skal foretages et skøn. Vores forslag bygger netop på retsprincippet: det er en ret at få erhvervsudygtighedsydelsen, når det står klart, at det ikke er muligt at opnå et varigt arbejde på overenskomstmæssige vilkår inden for det faglige område og det geografiske område, hvor man nu befinder sig. For os er det vigtigt at understrege, at det er en ret og ikke et skøn. Det er ikke sådan, at man kan foretage et lægeligt, medicinsk skøn eller sådan noget og så tro, at det i sig selv

siger noget retfærdigt, eller hvad man nu vil kalde det, om retten til pension. Vi mener, det må være sådan, at hvis ikke man kan få et arbejde, så har man ret til erhvervsudygtighedsydelse. Det gælder også en gruppe som de hjemmearbejdende husmødre, som jo ellers ikke umiddelbart kommer i betragtning.

Jeg skal gøre den enkelte bemærkning til ordføreren for det radikale venstre, at vi selvfølgelig er glade for den positive holdning til ligestillingen mellem ægtefæller og selvfølgelig også til, at det er nødvendigt med en samlet pensionsreform.

Til allersidst skal jeg blot understrege, at hvis man fra en række ordføreres og også fra socialministerens side ikke bare havde ulejliget sig med at finde ud af, at det er fjerde gang, VS er fremme med forslaget, hvis man også havde ulejliget sig med at læse, hvad der var foregået ved de tidligere behandlinger, ville man have set, at vi i VS faktisk utallige gange har understreget, at vi ikke vil insistere på, at vores forslag til pensionsreform partout skal gennemføres fra den ene dag til den anden, at vi selvfølgelig er villige til at diskutere en gradvis overgang, fordi det her er et ret omfattende område. Det er vi stadig væk. Jeg skal gentage, at selve den argumentation, som handler om, at der ikke er nogen penge, at det er for dyrt, simpelt hen er det skinbarlige hyklery, dels når man tænker på den sociale pensionsfond, dels når man tænker på de private pensionsordninger.

Socialministeren (Bent Hansen):

Som det vil fremgå af mit indlæg i forbindelse med næste sag på dagsordenen – det er SFs forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af laveste invalidepension – er jeg fuldstændig enig i, at det nuværende førtidspensionssystem trænger til en ajourføring, så det i højere grad, end tilfældet er i dag, bringes i overensstemmelse med samfundsudviklingen.

VS' forslag betyder imidlertid et fuldstændig eklatant brud med det nuværende pensionssystem, ikke alene med hensyn til niveauet for ydelserne, men også med hensyn til tilkendelsesprincipperne. Dog vil jeg sige, at princippet, som vi kender fra bistandsloven, om, at det ikke er arten af den sociale begivenhed, der lægges vægt på, men de so-

[Socialministeren]

cialle og økonomiske virkninger, ikke er fremmed for de tanker, som regeringen gør sig på hele førtidspensionsområdet.

Forslaget om en nedsættelse af aldersgrænsen for tildeling af alderspension til 60 år sammenholdt med den forudsatte indtægtsregulering af pensionen giver mulighed for en delpensionsordning, hvilket i sig selv er interesse værd. Her vil jeg imidlertid pege på, at ældrekommisionen har behandlet hele delpensionsproblematikken, og kommissionen vil om et par måneder komme med et udspil, som nøje vil blive overvejet af regeringen.

Albertsen (S):

Med hensyn til at skaffe midler til at finansiere dette meget prætentiose forslag forstår jeg, at hr. Tinning er begyndt at bruge af nogle penge, som endnu ikke er kommet ind eller blevet bevilget, og som der ej heller er flertal for, nemlig pengene fra forslaget om beskatning af pensionskasserne. Og det er jo ganske upraktisk at begynde at bruge af pengene, før man har fået dem.

Dernæst må jeg sige, at jeg forstod forleden dag, at der var en drøftelse i forbindelse med udgifterne, som var en konsekvens af VS' forslag om forbedring af de uddannelsessøgendes vilkår. Det var, hvis jeg husker ret, en merudgift på 4-5 mia kr., og man henviste også i den forbindelse til, at man jo kunne få nogle af disse penge fremskaffet ved hjælp af det forslag, som man havde fremsat vedrørende beskatning af pensionerne.

Ikke alene er man altså begyndt at regne med at få dækket udgifter ved nogle indtægter, som man ikke har, man har ydermere foreslået dem dækket næsten to gange af de samme indtægter. Jeg synes nok, det er et fremragende kunststykke, man her udfører på det økonomiske område.

Hr. Tinning er åbenbart ikke opmærksom på, hvad der er sket forud med pensionsfonden. Det første, der i så henseende skete, var jo en udlodning, som androg ca. 1.400 mill. kr., og som havde som konsekvens, at man gennemførte den fortræffelige ordning med princippet om højst 15 pct. af indtægten i husleje. Det har ikke betydet, som hr. Tinning anfører, at mange pensionister ikke har kunnet flytte ind i det nye almennyttige byggeri, for det er sket i et meget, meget stort

omfang. Det burde hr. Tinning have undersøgt, før han fremfører sine påstande.

Ej heller er det rigtigt, når hr. Tinning siger, at afkastet fra pensionsfonden dermed næsten er stoppet, og at det nu bruges til ting, som det i og for sig ikke var tanken at bruge det til. Det er heller ikke rigtigt. Der er tale om, at afkastet fra pensionsfonden skulle bruges til fordel for pensionisterne og til en bedre pensionsordning. Det er også det, der er sket både ved den første udlodning og ved de senere og kommende udlodninger.

Hvis hr. Tinning ville følge det råd at kigge lidt nærmere på tingene og kendsgerningerne og erfaringerne rundt omkring, så ville vi ikke have disse diskussioner ud i den blå luft, men kunne måske beskæftige os med realiteter. Det er klart, at området her har krav på en meget seriøs drøftelse, og derfor er jeg sikker på, at der kommer et udspil fra regeringens side til efteråret.

Tinning (VS):

Jeg synes selvfølgelig, at det er positivt, at socialministeren finder det interessant, at VS' forslag åbner op for en delpensionsmulighed. Det ved jeg også godt at både socialministeren og regeringen finder interessant. Vi ville selvfølgelig godt lidt længere end dertil og også godt lidt længere end til det, at ældrekommisionen kommer med noget. Men lad nu det ligge.

Hr. Albertsens bemærkninger giver mig også anledning til nogle få bemærkninger. Det er da rigtigt, at man diskuterede, hvordan VS' forslag om Statens Uddannelsesstøtte skulle finansieres. Hvis hr. Albertsen havde gjort sig den ulejlighed at kigge lidt nærmere efter i referatet af den debat, ville hr. Albertsen have bemærket, at de 4-5 mia kr. var et bruttobeløb, og at man, når man f.eks. alene fratrag understøttelsen - der er en række andre ting, som også skal fratrækkes - den sparede understøttelse, fordi studerende i dag optager en hel del arbejdspladser, formentlig kom ned i et beløb, som ikke var 4-5 mia kr., men 2-3 mia kr. Dertil kommer, at man i dag kan trække renterne af studielån fra på selvangivelsen, osv. osv. Det var det ene.

Det andet er: vi har det ikke sådan, det har vi gentagne gange sagt fra VS' side, at vi partout altid skal sige, at vi laver et regnskab

[Tinning]

med plusside og minusside, og at det hele skal gå op, og alt det dér. Det føler vi os ikke specielt forpligtede til. Man siger – det var det, man gjorde igen i dag – at VS ikke vil være med til at diskutere, hvordan man får finansieret endnu én af deres pragtfulde, herlige, mægtig store ideer, VS vil ikke sige noget om, hvor man får pengene fra. Vi peger da gerne på den lange række af forslag, som ville kunne give statskassen øgede indtægter, f.eks. forslaget om beskatning af de private pensionsordninger. Det kan ikke være vores problem, at de andre partier herinde kan sige, både at der ikke er nogen penge, og at man ikke vil være med til at beskatte de private pensionsordninger. Vi siger, at man kunne lave den beskatning, og det ville reducere finansieringsproblemet.

Vi nævner det også i andre sammenhænge. Vi foreslår f.eks. en ordentlig beskatning af Nordsøolien, selvfølgelig. Vi siger også, at der er en række områder, hvor man efter VS' mening faktisk kunne lade være med at have nogen udgifter. Her tænker jeg f.eks. på den lange række erhvervsstøtteordninger, som man gladelig stadig væk har, og jeg tænker f.eks. på hele området lære- og praktikpladser, hvor man som bekendt i 1981 brugte noget i retning af 120 mill. kr. på ikke at få én eneste praktikplads mere. Alle disse områder nævner vi som sagt hellere end gerne, og det er simpelt hen plat og urigtigt at påstå, at det, som hedder indtægtssiden, ikke interesserer VS.

Jeg skal sige vedrørende boligydelsen på de 15 pct., at det ikke er noget, jeg eller VS har hittet på, at den ordning har gjort det vanskeligere for pensionisterne at bo i det nye almennyttige byggeri. Det hænger simpelt hen sammen med – hvad hr. Albertsen i øvrigt er bekendt med, da hr. Albertsen formentlig læser Beboerbladet og formodes at vide en del om pensionisters vilkår – at de 15 pct. ikke er noget, der gælder hele vejen; der er faktisk et loft over, hvor meget man kan få i boligydelse.

Jeg kan stadig væk ikke forstå, hvordan varmhjælpen skulle kunne have noget at gøre med pensionstillæg. Det er faktisk sådan, at hvis man læser den oprindeligt lov fra 1970 om den sociale pensionsfond, ser man, at der står, at midlerne skal bruges til pensionstillæg. Jeg har sagt, at de 200 mill. kr. ikke har noget at gøre med pensionstil-

lægget. Jeg har derimod selvfølgelig erkendt, at forbedring af hjælpen til pensionisternes varmeudgifter er udmærket. Vi mente bare ikke, at man skulle have taget de midler fra den sociale pensionsfond, men endte jo alligevel med at støtte, at man ydede den hjælp.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil bare sige til hr. Tinning, for det var jo mig, der havde den debat forleden dag om uddannelsesstøtten, at det er ganske rigtigt, som hr. Albertsen lige har sagt heroppefra, at man også brugte nogle af de penge, man kunne få fra pensionskasserne, til det, og man kan nu kun bruge pengene én gang.

Jeg synes, det er rart her i dag over for offentligheden at kunne konstatere, at VS siger: det er ikke VS' opgave at sørge for at anvise, hvor man får pengene fra, det er kun VS' opgave at sørge for at fortælle, at her er et problem, der skal løses, og så lader vi alle andre om at finde ud af, hvor man skal skaffe pengene fra.

Når hr. Tinning – som jo siger, at han repræsenterer et arbejderparti, hvad jeg tvivler på at han gør – taler om erhvervsstøtte, så vil jeg gerne spørge hr. Tinning, om man, hvis en fabrik har 250 arbejdere og man giver erhvervsstøtte, så kun giver støtte til den mand, der ejer fabrikken. Er det ikke også støtte til de 250 mand, der arbejder i fabrikken? Det tror jeg.

Jeg tror, at hr. Tinning skulle følge et studium i økonomi, før han fremsætter forslag af denne karakter. Det ville tjene debatterne, synes jeg, at man ikke alene har pligt til at fremsætte forslag om udgiftkrævende ting, men også har pligt til at anvise, hvor penge skal komme fra. Jeg tror, at pensionisterne er interesserede i, at det ikke bare er luftkasteller, man bygger op, men praktisk politik, der også er økonomi bag ved. Det synes jeg man skulle tage at lære i VS og ikke bare fremsætte disse paradeforslag den ene gang efter den anden.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Ja, enten har man ikke læst det, eller også skulle man studere økonomi, eller også skulle man kigge noget nærmere efter. Der findes utrolig mange umådelig lave varianter af den dér med, at i virkeligheden kan man altså

[Tinning]

ikke finde et ordentligt argument for afvisningen af VS' forslag om en pensionsreform. Det er jo det, det handler om. Men jeg kan i øvrigt til almindelig orientering nævne, at jeg faktisk er uddannet i bl.a. økonomi.

Det, vi har sagt, og det, jeg også sagde før, var, at det ikke er VS' forpligtelse altid at sige: her har vi indtægterne, her har vi udgifterne, og det skal så balancere. Jeg har også sagt, at når vi bliver kritiseret for, at vi aldrig vil anvise, hvor man får pengene fra, så er det slet og ret urigtigt. Vi har utallige gange peget på de mange erhvervsstøtteordninger, på beskatning af Nordsøolien, på beskatning af de private pensionsordninger osv. osv. Det er da rigtigt, at man kan komme og sige, som hr. Albertsen gjorde for et øjeblik siden, at vi vil bruge nogle penge, som ikke er kommet ind. Ja men det er ikke VS' ansvar, at man ikke vil være med til at beskatte de private pensionsordninger.

Hr. Hans Jørgen Jensen spørger, om det, når man giver erhvervsstøtte til f.eks. en virksomhed med 250 arbejdere, er erhvervsstøtte til ejeren eller til de 250 arbejdere. Det kommer så sandelig an på, hvordan man gør det. Den del af støtten, der ikke kan kapitaliseres, er den form for støtte, hvor VS tit er med til at diskutere positivt, hvordan vi gør det. Men hvis den støtte, man i øvrigt giver, går til almindelig udvikling af produktionen, almindelige rationaliseringer, forøgede investeringer med bl.a. arbejdsløshed til følge, så er det ikke en erhvervsstøtte og heller ikke til gavn for de 250 arbejdere.

Jeg har spurgt i hvert fald én gang, muligvis flere, hvor man har gjort af de særlige indbetalinger, som nu ikke går i den sociale pensionsfond, men som går i statskassen i almindelighed, hvordan de gavner pensionisterne her og nu. Jeg har ikke fået noget svar, formentlig fordi de ikke gavner pensionisterne her og nu, og det er bl.a. det, vores pensionsreformforslag handler om.

Wilhelm (VS):

Det skal blot være en kort bemærkning af lidt mere generel karakter.

Jeg sad til min forundring – det kan man vel efterhånden ikke kalde det – og hørte hr. Albertsens og hr. Hans Jørgen Jensens indlæg. Jeg synes, der må være en eller anden grænse for demagogien med hensyn til, hvem

der kan anvise pengene. Hvem er det, der kører med en finanslov med et underskud på 30, 40, 50, 60 mia kr.? Er det VS, eller er det socialdemokratiet? Hvem er det, der fører en økonomisk politik, hvor man ikke kan anvise dækning for de dér 30, 40, 50, 60 mia kr.? Er det VS, eller er det socialdemokratiet? Hvem er det, der gang på gang kommer med støtteordninger til kapitalen uden at kunne anvise, hvor pengene skal komme fra, og gældsætter dette lands befolkning og dette lands arbejderklasse, sådan at man i årtier slæber på en gæld, der vil forhindre væsentlige socialreformer? Er det VS, eller er det socialdemokratiet?

Jeg synes, det er for groft, at man bliver ved at tale om, at når venstrefløjen kommer med forslag om et eller andet, så kan den ikke anvise pengene, og så er det underforstået, at det ansvarlige socialdemokrati altid kan anvise, hvor de skal komme fra. Kendsgerningen i de seneste års krisepolitik er, at hvis nogen har kørt med udgifter og udgifter og udgifter uden at kunne anvise, hvor pengene skulle komme fra, så er det socialdemokratiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om invalidepension.

[Af Birthe Hansen (SF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 33. Fremsat 23/2 82).

Forslaget sattes til forhandling.